

UTL

ÅRETS
PRODUKT
2013

TEST: 16 PJÄXOR FÖR SKRIDSKO

OS-HOPPET

MARCUS HELLNER
DRAR TILL FJÄLLS

UTE MAGASINET

SKIDÄVENTYR

FJÄLLTUR I GRÖVELSJÖN

SKRIDSKOSPECIAL

Sköna skär på Stockholms isar

DRAMATISK TUR

I YTTERSKÄRGÅRDEN

- ▶ **TEKNIKTIPS** Bli en bättre åkare
- ▶ **TEST** 16 pjäxor för långfärdsskridsko
- ▶ **TÄVLING** Vinn testfavoriten Alpina Traverse

21

JULKLAPPAR
FÖR UTELIV

10.2013

PRIS: 69,90 SEK
79,90 NOK, 7,90 EUR

TIDSSAM 0752-10

7 388075 206996

LÅNGDÄKNING Julmys i uppländska Högbo
VANDRING Island - sagans & äventyrens ö
TOPPTUR Puderfrossa i Kanada, Callaghan
BILDSPECIAL Fjällmöten på Blåhammaren

Jakten på den **optimala** kompromissen

Pjäxor som används för långfärdsskridsko är utvecklade för skidåkning och har därför sällan alla de egenskaper som man skulle önska. Att välja skridskopjäxa blir ovillkorligen en kompromiss.

AV **PETER KAARLE**

Redan innan testet inleds kan vi konstatera att det inte finns någon sko på marknaden som är framtagen för långfärdsskridsko. Skridskoåkningens hala och ibland blöta förutsättningar ställer andra krav på en sko än vad skidåkning gör.

Långfärdsskridsko ställer särskilda krav som ibland överlappar skidåkning och som i vissa fall är grenspecifika. Själva skridskoåkandets rörelsemoment är delvis annorlunda än skidåkning men samtidigt finns en hel del likheter.

Frågan är om det finns en bra skidpjäxa som fungerar bra även för skridsko? Det är den frågan som vi försöker besvara, tillsammans med ett antal experter, rena nybörjare, damer och män med olika åkbakgrund, inlinesåkare utan skridskovana och elitåkare som tävlar i skridsko. Målsättningen är också att få fram kunskap om hur en bra skridskosko bör vara konstruerad, berätta om de varianter som finns och att identifiera det som fungerar bra.

SÄRSKILDA KRAV

De grenspecifika långfärdskraven kan låta lite främmande för den som inte är insatt. Som långfärdsskridskoåkare färdas man ibland med vatten på isen, man tar sig över råkar, ibland via

ett skutt från land ut till bärig is. Man åker med ledare i grupp. Ibland blir det fotplurr och andra gånger hel- eller halvplurr. Torrt ombyte har man i ryggsäcken, men fötterna förblir blöta. Man åker långt och heldagsturer på fyra till tio mil är vanliga. Ofta får man vandra en hel del, förbi en udde som saknar is, till och från den parkerade bilen eller bussen eller vidare till nästa sjö. En bra sula för vandring, vattentäthet samt komfort och värme är alltså av stor vikt. Sulan behöver också ge grepp på hal is vid raster och vid av- och påstigning.

Själva skridskoåkandet är krävande. Vem minns inte barndomens första skridskoskär med frusna fötter och kramp? En hel del av de särskilda kraven är viktiga även för nybörjare och glada motionärer. Kraven vi identifierat för åkbarhet är i fallande ordning stabilitet, rörlighet och vikt. Stabilitet i sidled över ankeln kan de flesta som åkt skridskor relatera till, men skon behöver också vara vridstyv. Det uppnås genom sulans styvhet i kombination med skons uppbyggnad. Fotbladet ska via skons material föra över kraften ner i skenan. Effekten kan påverkas genom sidledes justering av bindningen på skridskon. Men bara ett fåtal långfärdsskridskor för lös häl har denna möjlighet.

Låg vikt är bra framförallt för barn och de

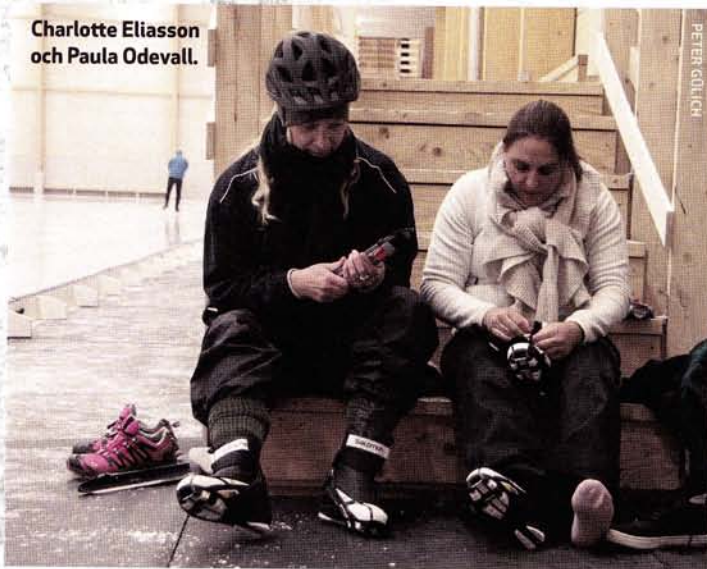
som åker långt. För andra åkare spelar vikten mindre roll. Flexibilitet över vristen är viktig för att underlätta rörlighet i fotleden. Det gör att man lättare utvecklar balans och åskicklighet.

BINDNINGEN STYR

Tillverkningen av bindings- och pjäxlösningar för skridskoåkning styrs av Salomon och Rottefella. Dessa skidbindningar används rakt av utan anpassning för skridsko. Tillsammans delar de marknaden och tar fram sulor och bindningar som passar var för sig. För fjällskidor används ett rejält system som kallas Back Country (BC) medan skidåkning i spår kallas för Cross Country (XC). Den absolut vanligaste lösningen är Rottefella NNN-BC, i folkmun förkortad "BC".

Många duktiga åkare har använt Salomons skejtskor och Rottefellas NNN-R3 blir allt mer populär. Erfarenhet har visat att de nättare skejtbindingarna håller mycket bra för skridsko, och med bindning och sula blir lösningen flera hekto lättare. Men sulan är livsfarligt hal och har låg slitstyrka. Skotekniken har visserligen gått framåt med utanpåliggande ankelstöd, bättre sulor och vattentäta membran, men mycket finns kvar att göra. Stabila skinnskor står fortfarande för merparten av det som används på isen.

Charlotte Eliasson och Paula Odevall.

PETER GÜLICH

BINDNINGARNA **VIKT** **SULOR SOM PASSAR**

NNN-BC	233 gram	BC
SNS XA	239 gram	X-ADV6
NNN-R3 Skate	138 gram	R3, T3, T4, Xcelerator
SNS Pilot Equipe Skate	134 gram	Alla Salomons och Atomic skateskor

MARK SJÖSTRAND

Ejnar Tillfors, speed-skejtare och mycket erfaren ledare och funktionär i Sveriges största skridskoförening SSSK.

– Jag har flera olika skor, helst använder jag en tät modell med yttre manschett som kan klämma åt den täta byxan. Det gör att jag kan klara fotplurr och i värsta fall upp till midjan utan att behöva byta. Erfarenheten har visat att det krävs ett rejält stöd även för duktiga åkare. Heldagar på varierad is är krävande även för den bäste.

PETER KARLÉN

Gisle Tverland, landslagsåkare Shorttrack.

– Många pjäxor jag provat är för vecka, vid ett kraftfullt ytterskär försvinner kraften i sidled snarare än ner i skenan, så sulan i kombination med skons förmåga att överföra kroppens tyngd via fotbladet kan utvecklas en hel del. Stödet för foten ska fortsätta fram till lilltån och gå upp över ankeln. Med för dåligt ankelstöd blir det svajigt och kraften går åt till att hålla balansen. Båda behövs!

KÖPSSTÄLLEN

- ALFA alfa.no
- SALOMON salomon.se
- MADSHUS madshus.com
- ROSSIGNOL rossignol.com
- FISCHER fischersports.com
- ALPINA/CRISPI backcountry.se

PETER GÜLICH

PETER GÜLICH

OM TESTET

Testet är genomfört tillsammans med Svenska skridskoförbundet och deltagare från Skånes Issegklubb, IS Göta, Skinnaren och Malmö City Skaters.

Alpiña Traverse tillsammans med en uppslipad skridsko var den absoluta favoriten bland många testare. Vridstyv sko med bra kontakt till sulan och en stadig flexibel manschett gör den lättåkt.

	Alpina Traverse	Salomon X-ADV6	Rossignol BC X6	Crispi Nordland
PRIS (KRONOR)	1 500	1 600	1 600	2 000
BINDNING	NNN-R3	SNS-XA	NNN-BC	NNN-BC
VIKT (GRAM, STRL 41/38)	808 / 740	892 / 734	770 / 678	684 / 648
VIKTÖKNING EFTER PLURR	+36%	+33%	+37%	+34%
STABILITET ÖVER ANKEL	bra	bra	bra	bra
VRIDSTYVHET SULA-SKO	bra	bra	bra	bra
FLEX FÖR BÖJDA KNÄN	bra	bra	bra	medel
VANDRING SULA	bra	bra	bra	bra
VANDRING KOMFORT	bra	bra	medel	medel
VATTENTÄT	nej	nej	nej	ja
VÄRMEISOLERING	hög	hög	hög	hög
OMDÖME	<p>En mycket bra sko för skridsko. Testarnas favorit, från nybörjare till förvånade experter. Manschetten sitter tight och är stark nog. Förstärkningar på rätt ställen gör att foten kan styra den styva sulan och få ner kraften i skenan i alla lägen. Passar alla från nybörjare till duktiga åkare. Lägst pris och mest prisvärd av alla skor.</p>	<p>En bra sko för skridsko med den kanske bästa sulan för vandring. Bra rörlighet med manschett som sitter tight och är stark nog. Förstärkningar på rätt ställen gör att foten kan styra den styva sulan och få ner kraften i skenan. Passar nog bäst för vana åkare som vill ha komfort och inte bryr sig om vikt och åkkanäsla.</p>	<p>En bra sko för skridsko med lite väl styv sula för vandring. Bra rörlighet med manschett som fungerar om man spänner åt ordentligt. Förstärkningarna räcker för de flesta för att foten ska kunna styra den styva sulan och få ner kraften i skenan i alla lägen. Passar de flesta utom åkare som sätter hårdast tryck på ytterskär, då viker den sig.</p>	<p>En bra sko för skridsko med lite väl styv sula för vandring. Gore-tex håller foten torr under blöta dagar. Skinn skapar styvhet och stadga. Extra förstärkningar gör den ordentligt vridstyv. Passar de flesta åkare men spänner mot vristen för den som åker med böjda knä. Något vid i skaftet, så det vill till att man snör åt ordentligt.</p>
+	<p>Mycket smidig med flexibel utanpåliggande manschett som främjar naturlig åkposition. Stabil och vridstyv med bäst åkbarhet av alla testade BC-skor. Finns i damvariant, Traverse-Eve. BC-Sula som tål rejäl vandring med bra flex som underlättar. Lätt att knyta med dragkedja och bra ögla för fäste av damask som skydd mot stänk.</p>	<p>Smidig och flexibel med utanpåliggande manschett som främjar en naturlig åkposition. Stabil och vridstyv med god åkbarhet. Sulan ger bäst grepp av alla testade med flex som underlättar vid vandring. Mycket bra komfort och 14 storlekar. Lätt att spänna med snabbsnörning och dragkedja. Ögla för fäste av damask.</p>	<p>Smidig och flexibel med utanpåliggande manschett som främjar en naturlig åkposition. Stabil och vridstyv med god åkbarhet. Bra hållgrepp som formas efter foten vid åkning eller värmning med hårtork. BC-Sula som tål rejäl vandring. Lätt att knyta med snabbsnörning och dragkedja med bra ögla för fäste av damask som skydd mot stänk.</p>	<p>Stadigt byggd i läder med ordentlig vridstyvhet. Vattentät med Gore-Tex. Vid plurr tömmer man skon, fukten vandra sedan ut till den kalla ytan vid åkning. BC-Sula som tål rejäl vandring. Damasker fästs vid snörningen. Lätt för att vara en BC-sko. Väl spridd bland landets åkare.</p>
-	<p>Läcker in trots Alpitex-membran, en uppdatering med tät dragkedja och tejpade sömmar skulle göra skon perfekt.</p>	<p>Är inte vattentät, anpassad för åkning i lössnö med väl högt skaft och välstoppad hämmas åkkanäslan något. Vid åkning med snö på isen kan det bygga på lite extra via sulans grova spår.</p>	<p>Ser tät ut men läcker. Sulan är väl hård och gör det lite svårare att vandra.</p>	<p>Stor i skaftet och kan behövas spännas rejält, då blir det styvt över vristryggen med sämre flex. Sulan kunde flexa lite mer för att underlätta för vandring.</p>

Fischer BC X5

1 700

NNN-BC

762 / 642

+34%

bra

bra

medel

bra

bra

ja

hög

En bra sko för skridsko med sula som flexar och underlättar vandring. Det vattentäta membranet gör underverk blöta dagar. Skinn skapar styvhet och stadga. Extra förstärkningar gör skon ordentligt vridstyv. Ganska rymligt skaft gör att man behöver spänna rejält för att få till sidostödet. Passar för de flesta åkare men spänner något mot vristryggen, men mindre än Nordland. Mycket prisvärd.

Stadigt byggd i läder med ordentlig vridstyvhet. Vattentätt membran. Vid plurr tömmer man skon, fukten vandrar sedan ut till den kalla ytan vid åkning. BC-Sula med bra flex som underlättar och tål rejäl vandring. Ögla för fäste av damask. Mycket prisvärd vattentät sko!

Väl spänd trycker det över vristryggen, dock lite mindre än på Nordland.

Alfa Kikkut

2 000 NOK

NNN-BC

664 / 622

+34%

bra

bra

bra

bra

bra

ja

hög

En mycket bra sko för skridsko med sula som flexar och underlättar vandring. Gore-tex håller foten torr under blöta dagar. Skinnen ger styvhet och stadga. Extra förstärkningar gör den tillräckligt vridstyv. Konstruktionen på framsidan av vristen gör att den inte spänner och ger samtidigt flexibilitet. Passar alla åkare. Något högt pris men absolut prisvärd.

Stadigt byggd i läder med tillräcklig vridstyvhet. Vattentät med gore-tex. Vid plurr tömmer man skon, fukten vandrar sedan ut till den kalla ytan vid åkning. BC-Sula med bra flex som underlättar och tål rejäl vandring. Damasker fästs vid snörningen. Lättaste BC-skön i skinn. Främjar naturlig åkposition med mjukare material fram vid snörningen.

Bäst flex av vattentäta BC skor men inte på nivå med skor med manschett. Priset i norska plus tull, svenska återförsäljare är på gång då blir den prisvärd.

Alpina S Combi

1 600

NNN-R3

600 / 510

+60%

bra

bra

bra

medel

bra

nej

hög

En bra sko för skridsko. Manschetten skapar bra flexibilitet och sitter tight och är stadig nog. Den kunde varit mer vridstyv men detta räcker för de flesta åkare. Den hårda sulan har små räfflor som gör den bra att gå med på is, dessa slits dock snabbt bort efter lite vandring på grövre underlag. Varm och välstoppad, vid plurr kramas vattnet ur, annars blir det tungt.

Mycket fin åkbarhet med bra flexibilitet som främjar en bra åkposition. Tillräckligt vridstyv och stabil i manschetten. Lätt med R3-bindning som kapar ytterligare vikt. Finns i damvariant. Sulan flexar lite vilket underlättar för vandring. Lätt att knyta med dragkedja. Passar även för skidåkning i spår.

Inte vattentät, sulans material gör att den slits fort vid vandring, mycket välstoppad är den varm men suger åt sig rejält med vatten, går hyfsat bra att krama ur.

Salomon Pro Kombi Pilot

1 600

Salomon Pilot och Profil

580 / 492

+60%

bra

bra

bra

ej bra

bra

nej

hög

En mycket bra sko för skridsko. Manschetten skapar bra flexibilitet, sitter tight och är stadig nog. Skön är tillräckligt vridstyv för att passa alla åkare. Skön komfort och 13 storlekar från 37 1/3 till 45 1/3 gör det lätt att hitta en som passar. Varm och välstoppad, vid plurr kramas vattnet ur, annars blir det tungt. Hal sula.

Mycket fin åkbarhet med bra flexibilitet som främjar en bra åkposition. Vridstyv och rejält stadig manschett. Lätt med för skejt-bindning som kapar ytterligare vikt. Sulan flexar lite vilket underlättar för vandring. Lätt att knyta med snabbsnörning och dragkedja. Många storlekar och passar även skejt-bindningen Salomon Pilot. Lämplig även för skidåkning i spår.

Inte vattentät, sulans material gör att den slits fort vid vandring och är mycket hal på is, mycket välstoppad är den varm men suger åt sig rejält med vatten, går hyfsat bra att krama ur.

	Madshus Hyper RPU/RPS	Fischer RC3 Skate	Salomon RS Carbon
PRIS (KRONOR)	3 000	1 900	2 300
BINDNING	NNN-R3	NNN-R3	Salomon Pilot och Profil
VIKT (GRAM, STRL 41/38)	548 / 490	644 / 554	594 / 478
VIKTÖKNING EFTER PLURR	+40%	+40%	+70%
STABILITET ÖVER ANKEL	bra	medel	bra
VRIDSTYVHET SULA-SKO	bra	bra	bra
FLEX FÖR BÖJDA KNÄN	bra	bra	bra
VANDRING SULA	medel	ej bra	ej bra
VANDRING KOMFORT	bra	bra	bra
VATTENTÄT	nästan	nej	nej
VÄRMEISOLERING	hög	hög	hög

OMDÖME

En mycket bra sko för skridsko. Membranet är nästan tätt och dragkedjan klarar en hel del väta, så skon står emot hastiga fotplurr och en hel del vatten på isen. Observera att vi här testat både skejt- (RPS) och kombi-modell (RPU). Manschetten ger bra flexibilitet, sitter tätt och är stadig nog. Skejtmodellen är något mer vridstyv men båda är tillräckligt styva för att föra ner kraften i skenan. Liten i storleken, men om skon passar på längden fungerar den som regel även på längre turer, trots att den är tajt.

Skon saknar material för att knyta ihop häl och tå, därmed är den inte vridstyv nog. Det gör att manchetten viker skon strax bakom tån utan att man får tag i sulan med foten. Vi tar med den ändå för att exponera T4 sulan som används alltmer i skotillverkning. Vi rekommenderar att undvika T4 sulan för skridsko. Den är bred och dubblänkande och ska vara bra att gå med på snö men är mycket hal på is. Fischer utmärker sig annars med bra komfort och har andra skejt-skor som är mycket bra att åka skridsko med. Satsa på dessa istället!

En mycket bra sko för skridsko. Manschetten ger bra flexibilitet, sitter tätt och är stadig nog. Den är tillräckligt vridstyv för att passa alla åkare. Skön komfort och tolv storlekar att välja på från 38 till 45 1/3 och 48 2/3, vilket gör det lätt att hitta en som passar. Enkel snabbspänning, dragkedja och snabbspänne för manchetten. Varm och välstoppad, vid plurr kramas vatten ur, annars blir det tungt. Populär modell trots brister i sula.

Rejält vattenavstötande, bäst av skejtskorna. Mycket fin åkbarhet med bra flexibilitet som främjar en bra åkposition. Bra vridstyvhet och rejält stadig manschett. Bra hälgrepp som formas efter foten vid åkning eller värming med hårtork. Lätt med R3-bindning som kapar ytterligare vikt. Sula som är hyfsat tålig för vandring. RPU passar även för skidåkning i spår. RPS är för skate. Madshus har billigare varianter med liknande prestanda.

Det man vill framhålla med den här skon är den fina komforten men där tar det slut. För skridskor bör man välja andra skejt-skor från Fischer som vi vet är bra. T4 sulan är bred och dubblänkande, ska vara bra att gå med på snö etc. Skon passar bättre för skidåkning.

Mycket fin åkbarhet med bra flexibilitet som främjar en naturlig åkposition. Vridstyv och rejält stadig manschett. Lätt med skejt-bindning som kapar ytterligare vikt. Sulan flexar lite vilket underlättar för vandring. Lätt att knyta med snabbspänning och dragkedja. Många storlekar och passar även skejt-bindningen Salomon Pilot.

Nästan vattentät. Även om sulan är bättre än på en del andra skejt-skor slits den vid rejäl vandring. Högt pris.

Inte vridstyv nog för skridsko och viker sig, T4 sulan är mycket hal på is och slits fort vid vandring och bör undvikas av skridskoåkare.

Inte vattentät, sulans material gör att den slits fort vid vandring och är mycket hal på is, välstoppad är den varm men suger åt sig rejält med vatten, går hyfsat bra att krama ur.

Rossignol X8 Skate

2 000

NNN-R3

606 / 560

+33%

bra

bra

bra

medel

bra

nej

hög

En mycket bra sko för skridsko. Manschett sitter tätt och är stadig nog. Mycket vridstiv modell med bra förstärkningar som för över kraften ner i skenan. Smal läst, men passar skon på längden går det i regel bra att åka även på längre turer.

Mycket fin åkbarhet med bra flexibilitet som främjar en bra åkposition. Bäst vridstivhet av skejt-skorna och rejält stadig manschett. Bra hälgrepp som formas efter foten vid åkning eller värming med hårtork. Lätt med R3-bindning som kapar ytterligare vikt. Sula som är hyfsat tålig för vandring. Lätt att knyta med snabbnsörning och dragkedja.

Inte vattentät. Även om sulan är bättre än på en del andra skejt-skor slits den vid rejäl vandring.

Alfa Nordmark

1 600 NOK

NNN-R3

606 / 560

+30%

medel

bra

bra

bra

bra

ja

hög

En retrosnygg skinnsko i "amfibieläder" som gör den tät. Den lättaste skinnskon med mycket bra sula för vandring. Fungerar bra i kombination med en lätt skejtbindning. T3-sulan är gjord i samma material som BC-sulor. Lite lägre skafthöjd med mjukt inlägg gör att skon tappar lite i stabilitet. Vridstivheten i sko och sula är däremot bra nog. Passar för åkare med bra teknik. Prisvärd.

En mycket fin sko för långfärd. Stadigt byggd i amfibieläder som gör den vattentät. Ordentligt vridstiv och stadig nog för vana åkare. Lätt skinnsko som passar den lätta R3-skejtbindningen. T3-sulan har samma egenskaper som BC-sula och gör den lätt och unik bland skor i skinn. Sula med flex som underlättar för vandring. Damasker fästs vid snörningen. En potentiell ersättare för vana åkare av den tidigare favoriten Alfa Hafjell.

Något hård i vristen men det fungerar tillräckligt bra och stabilitet som räcker för vana åkare. Priset i norska plus tull, svenska återförsäljare är på gång då blir den prisvärd.

Alfa TR20 GTX

1 700 NOK

NNN-R3

476 / 420

+70%

medel till svag

bra

helt fritt

bra

bra

ja

hög

En ny typ av sko som fungerar bra tack vare vridstivheten, förstärkningarna i skon i kombination med styvheten i sulan får kraften att gå ner i skenan trots att den saknar en del stabilitet över vristen. Med lite mer stöd hade den varit stadig nog för fler åkgrupper. Låg snörning gör den mer flexibel och skapar en nästan magisk åkkänsla. Passar för duktiga åkare men det är osäkert om man klarar en hel dag på varierad is. Prisvärd men kan vara en chansning. Varm och välstoppad, vid plurr kramas vattnet ur, annars blir det tungt.

En mycket lätt sko i Gore-Tex. En enkel uppbyggnad som tidigare gått skridskoåkare förbi. Helt flexibel och tillräckligt vridstiv med lätt T3-sula som tål rejäl vandring och passar den lätta R3-skejtbindningen. Fungerar mycket bra för åkare med bra teknik och starka vrist. Andra bör däremot undvika den. För den vane åkaren skapar den vill-ha känsla. Viss osäkerhet för användning en lång dag på varierad is. Men det kan förbättras med sidostyrt material i skafet så blir den nog perfekt för många åkgrupper.

Den är välstoppad och suger åt sig mycket vatten vid plurr men går att krama ur, stabiliteten är precis på gränsen för vana åkare, lite mer styvt material i skafet så blir den nog perfekt för många åkgrupper.